

КУЛЬТУРА

шотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 18 (1665)

3 мая 2024 г.

Удзельніцы канцэрта
"Галасы Палесся ў прасторах сусвету" ў рамках
рэспубліканскага фестывалю "Беларусь — мая песня".
Фота Уладзіміра Шлапака.

Працяг тэмы — на стар. 6

Фота — president.gov.by

Умацоўваць наш агульны дом

“Важна прымножыць дастатак грамадзян, забяспечыць беспаспярна будучыню дзесяці ўнукаў”. Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Беларусі з Першамайем.

Прэзідэнт падзякаваў кожнаму, хто адданы сваёй прафесіі і штодня рупліва працаюць уносіць уклад у росквіт краіны. У вышаванні лідар нагадаў, што беларускі народ ва ўсе часы славіўся працавітасцю і гаспадарлівым падыходам да спраў. Гэта дало нам магчымасць уладкаваць сваю дзяржаву і захаваць мір на роднай зямлі.

І сёння, калі абвастрылася глабальная канкурэцыя за рынкі і рэсурсы, Аляксандр Лукашэнка лічыць асабліва важным умацаваць наш агульны дом, прымножыць дастатак грамадзян, забяспечыць шчасліваю будучыню дзесяці ўнукаў. Па словах Кіраўніка дзяржавы, гэта магчыма дзякуючы добраўладкаванню, адказнаму стаўленню да даручанага ўчастку работы, настойлівасці ў дасягненні мэты, наватарскаму падыходу да вырашэння штодзённых задач. Значным фактарам умацавання беларускай малалі гра-

мадскага развіцця Аляксандр Лукашэнка называе сацыяльна-партнёрства і канструктыўны дыялог органаў дзяржаўнай улады і прафсаюзаўнага руху, які, дарэчы, сёлета адзначае 120-годдзе. Прэзідэнт упэўнены, што, прадоўжыўшы традыцыі пакалення пераможцаў, мы захаваем для Беларусі славу моцнай, сучаснай і тэхналагічна развітой краіны. Лідар таксама пажадаў новых здзяйсненняў і прафесійных перамог. “Міру і дабрабыту вам і вашым сем’ям”, — гаворыцца ў вышаванні.

За дасягненне высокіх вынікаў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ “Аб занясенні на Рэспубліканскую дошку Гонару пераможцаў спарбніцтва за 2023 год”. У пачасным спісе ёсць і Установы сферы культуры.

Гонару за дасягненне высокіх вынікаў у сферы сацыяльна-эканамічнага развіцця ў 2023 годзе. Сярод найлепшых — 11 адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак. Гэта Брэсцкая і Мінская вобласці, горад Мінск, а таксама Баранавіцкі і Камянецкі раёны Брэсцкай вобласці, Астравецкі — Прудзенскі, Нясвіжскі і Салігорскі — Мінскай, Акрамя таго, адзначаны Ленінскі раён Брэста, Маскоўскі і Цэнтральны раёны беларускай сталіцы.

Яшчэ на Рэспубліканскую дошку Гонару будуць занесены 11 прамысловых арганізацый, тры арганізацыі, якія ажыццяўляюць дзейнасць у будаўніцтве, дзевяць арганізацый сельскай і рыбнай гаспадаркі, дзве — лясной, 28 — сферы паслуг (арганізацыі гандлю, адукацыі, аховы здароўя, навукі, культуры, сацыяльнага абслугоўвання ды іншыя).

Што датычыцца нашай галіны, то ў спісе пераможцаў значацца тры яе прадстаўнікі — Палац Рэспублікі, Нацыянальная бібліятэка Беларусі і Гомельскія абласны музей ваеннай славы.

Занясенне на Рэспубліканскую дошку Гонару сведчыць аб грамадскім прызнанні важкага ўкладу рэгіёнаў і калектываў прафесійнага мастацтва ў сацыяльна-эканамічнае развіццё і рост дабрабыту краіны. Гэта стымул для дасягнення яшчэ больш высокіх вынікаў у будучыні.

Надзённыя пытанні

Чарговая апаратная нарада міністра культуры Беларусі Анатолія Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў міністэрства адбылася 30 красавіка. Дзякуючы відэасувязі, у пасяджэнні паўдзельнічалі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

Абмяркоўвалася кадравая палітыка, рэалізацыя рашэнняў калегіі Міністэрства культуры і арганізацыя работы ў рэгіёнах. Сфарміраваны рэзерв кіруючых кадраў, у які ўключаны 32 чалавекі. Плануецца павышэнне іх прафесійнага ўзроўню. Таксама створаны перспектывы кадравы рэзерв Міністэрства культуры, які налічвае 46 маладых спецыялістаў. Акрамя таго, былі разгледжаны прапановы аб павелічэнні заробачнай платы, прапрацавання з Міністэрствам фінансаў Беларусі, і аб надбаўках па кантракце.

Культурная карта

Пад такой назвай стартуе 7 мая праект Міністэрства культуры Беларусі: тэатры рэспубліканскага падпарадкавання зладзяць паказы спектакляў для дзіцячых і юнацкай аўдыторыі ў рэгіёнах.

Ідзя праекта прагучаць у лютым, на пасяджэнні выніковай калегіі. У дакладзе “Культура са знакам якасці: вынікі працы і задачы галіны на 2024 год” Анатолія Маркевіча канстатаваў: “У абноўленым рэпертуары павінны заняць сваё месца спектаклі пра гісторыю і сучаснае жыццё Беларусі, пастаноўкі, якія прывіваюць павягу да традыцый і маральных каштоўнасцей нашага народа. У мэтах папулярызавання сучасных дасягненняў тэатральнага мастацтва з 2024 года пачнецца рэалізацыя праекта “Культурная карта”. Рэспубліканскія тэатры выступяць перад моладзевай аўдыторыяй у раённых цэнтрах культуры.”

Сёння ў трафіку акцыі — амаль 40 пляювак, на якіх прадставяць творчасць вядучых калектываў Беларусі. Сярод іх — Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М. Горкага, Маладзёжны тэатр эстрады, Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэ-

атр оперы і балета, Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Я. Коласа, Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі, Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я. Купалы, Тэатр-студыя кінаактэра Нацыянальнай студыі “Беларусьфільм”.

Першым пунктам на “Карце” будзе Астравецкі раённы Цэнтр культуры і народнай творчасці, куды 7 мая завітаюць артысты Купалаўскага тэатра. Яны пакажуць спектакль “Двор майго дзіцства”, падрыхтаваны пры дзяржаўнай падтрымцы: ржысёр Данііл Філіпovich уладстоіць гранта Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь на 2023 год у сферы культуры. Пастаноўка, прысвечаная гораду-герою Мінску, захоўвае нацыянальную каштоўнасць і ўзмацняе выйдз тэатральнага мастацтва краіны як неад’емнай часткі сусветнай культуры. Твор Данііла Філіпovichа — адлюстраванне яго асабістых дзёнікаў і спатканне з нашай любімай сталіцай. “Давайце паглыбімся ва ўспаміны аб светлай пары, калі дрэвы былі вялікімі, эмоцыі шчырымі, а ўсе людзі бліжэй! Згалам той самы двор дзіцінства разам!” — запрашаюць купалаўцы.

Узвысіць голас у імя міру

Культура сёння павінна ўзвысіць свой голас у імя міру. Аб гэтым міністр культуры Беларусі Анатолій Маркевіч заявіў падчас VI Сусветнага форуму па міжкультурным дыялогу “Дыялог дзеля міру і глабальнай бяспекі: супрацоўніцтва і ўзаемадзеянне”.

Прэстыжнае міжнароднае мерапрыемства праходзіць у Азербайджане з 1 па 3 мая. На форум з’ехалася амаль 700 краіны, якія прадстаўляюць больш за 100 краін свету. Дзяржаўныя дзеянні высокага ўзроўню, парламентары, рэлігійныя лідары, вучоныя, журналісты, прадстаўнікі розных этнічных, моўных і культурных груп сабраліся ў Баку, каб праз канструктыўны дыялог унесці ўклад у пагарэнне міру і глабальнай бяспекі.

У трохдзённай праграме — чатыры сесіі і 12 пазнавальных дыскусій. Сярод тых, якія запланаваны аформіравалі, — нацыянальна-культурны форум “Гармонія ў разнастайнасці: саздзейнічанне міжкультурнага дыялогу для ўсеагульнага культурнага адраджэння” выступіў Анатолій Маркевіч.

У дакладзе міністр падкрэсліў: “Мір — галоўнае багацце і найвышэйшая каштоўнасць на Зямлі”. Паводле слоў кіраўніка галіны, беларусы, якія страцілі ў агні Вялікай Айчыннай вайны кожнага трэцяга, добра разумеюць гэта. На працягу 80 гадоў мы робім усё, каб наша краіна заставалася тэрыторыяй міру, дзе забяспечаны міжнародны дыялог.

Як адзначыў Анатолій Мечыславіч, Беларусь гістарычна сфарміравалася і развілася як шматнацыянальная краіна, у якой працяваюць прадстаўнікі 130 этнічных аказаньняў дзяржавы за свабоднае развіццё

ва культурнай спадчыны, незаконная міграцыя ды іншыя.

У ліку ўдзельнікаў форуму — прадстаўнікі Міністэрства культуры Беларусі. Падчас пленарнага пасяджэння “Гармонія ў разнастайнасці: саздзейнічанне міжкультурнага дыялогу для ўсеагульнага культурнага адраджэння” выступіў Анатолій Маркевіч.

У дакладзе міністр падкрэсліў: “Мір — галоўнае багацце і найвышэйшая каштоўнасць на Зямлі”. Паводле слоў кіраўніка галіны, беларусы, якія страцілі ў агні Вялікай Айчыннай вайны кожнага трэцяга, добра разумеюць гэта. На працягу 80 гадоў мы робім усё, каб наша краіна заставалася тэрыторыяй міру, дзе забяспечаны міжнародны дыялог.

Як адзначыў Анатолій Мечыславіч, Беларусь гістарычна сфарміравалася і развілася як шматнацыянальная краіна, у якой працяваюць прадстаўнікі 130 этнічных аказаньняў дзяржавы за свабоднае развіццё

культуры усіх нацыянальных суполак замацавана ў Канстытуцыі. Зберагаючы разнастайнасць моў, рэлігій і культур, мы падтрымліваем адзінства народа.

Анатолій Маркевіч канстатаваў: “Прадстаўнік любой нацыянальнасці і веры, калі ён прафесійна і патрыёт, можа дасягнуць вышэйшых кар’ераў і дзелавага поспеху ў нашай краіне”. Разам з тым міністр прагавіў, што сярбоўства і ўзаемная павага розных народаў паўсталі не самі па сабе. Гэта — вынік шматгадовай працы па збліжэнні і ўзаемным узбагачэнні культур нацыянальных суполак і падтрымцы суайчыннікаў за межой.

Анатолій Мечыславіч зрабіў акцэнт на захаванні гістарычнай памяці як падмурку міру. “Беларусы усюды адстойвае простую ісіну: на Зямлі існуе адна вечная каштоўнасць — мір, за які ў адзак жонкі”, — лічыць міністр. Кіраўнік галіны таксама падкрэсліў: “Культура сёння павінна ўзвысіць свой голас у імя міру”.

Музыка без меж

Міністэрства культуры і пасьольства Пакістана ў Беларусі прымеркавалі дзве знаковыя падзеі да 30-годдзя Усталявання дыпламатычных зносін паміж краінамі.

Пакістанскі культурна-адукацыйны цэнтр адкрыўся ў Беларусі дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў. А ў Рэспубліканскай гімназіі-каледжы пры Акадэміі мастацтваў зладзілі канцэрт “Музыка без меж: Беларусь і Пакістан”. Мерапрыемствы былі аб’яднаны мелодыямі ў стылі ф’южн. Іх выконвалі артысты

з абедзвюх дзяржаў: з боку гаспадароў — студэнцкая і навучная моладзь, ад гэсцей — прызнаныя мэтры.

У культурна-адукацыйным цэнтры прадстаўлены творы вядомых пакістанскіх мастакоў і фатаграфіаў, на якіх адлюстраваны малюўчыя пейзажы гэтай краіны. Тут прапаноўваюць убачыць нацыянальнае аленне, сумкі і кашалкі, прадметы ручной працы з оніксу, мелі, дрэва — рэчы дэманструюць традыцыйны побыт Пакістана і майстэрства яго рамеснікаў.

Парэктар па навуковай рабоце БДУКМ Алена Корсакава адзначыла,

што ўніверсітэт супрацоўнічае з пасьольствам не першы год. Адкрыццё цэнтра — прыклад плённага ўзаемадзеяння, дзякуючы якому студэнты могуць пазнаёміцца з аўтэнтычнай культурай і прыродай Пакістана, з творами доктарыўна-прыкладнага мастацтва і адметнай тэхнічнай акараэльнага жывапісу.

Больш за 250 чалавек былі сведкамі свята міжнароднага сярбоўства ў Рэспубліканскай гімназіі-каледжы. Разыначка мерапрыемства — сумеснае выступленне вядомых пакістанскіх інструменталістаў Ашрафа Шарыфа (сітара) і Шахбазы Хусейна (табла) з выкладчыкамі і навучнымі ўстановамі.

Цікава, што пакістанскія музычныя з’яўчкі характарызуюцца значнай доляй імпрывізацыі. Кожнае выступленне ўнікальнае, нот няма. Таму граць разам з зоркамі традыцыйнай пакістанскай музыкі — адказнае выпрабаванне. З ім прадстаўнікі гімназіі-каледжа справіліся бліскуча. Ансамбль, у склад якога ўвайшлі сітара, табла, акардэон, шымбаля, раяль і перкусія, прагучаў зладжана і моцна. А калі Ашраф Шарыф прапусіў залу падтрымаць выступленне вакалам, гэта з задавальненнем зрабілі і навучнікі, і выкладчыкі, і прадстаўнікі дыпламатычнай місіі. Зварылася чароўнае яднанне людзей розных культур праз універсальную мову — музыкае мастацтва.

Не забыць нашчадкаў гэту дату...

Першы відэамафарон дзеячў культуры і мастацтва пад такой назвай прыйдзе 3 мая. Мерапрыемства, прысвечанае 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, аб’яднае ў інтэрнэт-прасторы ўсе рэгіёны краіны і прадоўжыць некалькі гадзін запара.

Ініцыятарам праекта выступіла рэдакцыйна-выдавельная ўстанова “Культура і мастацтва”. Першыя госяці з’явіцца ў нашай сталіцы ў 12.00. Журналісты “К” зладзіць з ім гуарку, да якой іням дня будуць далучацца прадстаўнікі вядучых арганізацый галіны — кінастудыі “Беларусьфільм”, Вялікага тэатра Беларусі, Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў ды іншых. Таксама ў размове паўдзельнічае гурт “Аўра”. Дзеянні культуры і мастацтва распаўсюдзяць пра асабістае і прафесійнае дачыненне да знакавай даты, павінуюць гледачоў з Днём Перамогі і прадставяць творчыя падакрны.

У рамках відэамафарону будзе аб’яўлена дабрачынная акцыя па зборы срочкаў на далейшае ўпарадкаванне мемарыяльнага комплексу “Красны Бера”, прысвечанага дзесяці — ахвярам Вялікай Айчыннай вайны. Пералічыць грошы зможа кожны ахвотны. Рэкавізты ўстановаў:

247210, Гомельская вобл., г. Жлобін, вул. Уршыцкага, 58, УНП 40080228, ф/р ВУ89 АКВВ 3642 4180 0169 8320 0000 у ЦЕП № 312 ААТ “ААБ «Беларусбанк»” г. Жлобіна, БІК АКВВВУ2Х

Далучыцца да акцыі можна на YouTube-канале аб **Kultura_I_Mastactva**. Спалычка на эфір даступная ў нашым Telegram **@kultinfia**.

Падсумаванне

Як ідуць справы і што зроблена ў рамках рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі”? Вынікі 2023-га і задачы на наступны год абмеркавалі на пасяджэнні галіновай калегіі.

Дзяржаўная праграма ўключае пяць падпраграм: “Культурная спадчына”, “Мастацтва і творчасць”, “Функцыянаванне і інфраструктура сферы культуры”, “Беларусы ў свеце”, “Архівы Беларусі”.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Мерапрыемства прайшло 30 кавіка на базе Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Адкрываючы пасяджэнне, міністр культуры **Анатолій Маркевіч** падкрэсліў, што сфера культуры паклікана задавальваць запыты насельніцтва і гасцей краіны ў культуры-пазнавальнай дзейнасці, уплываючы на розумы і сэрцы людзей і даносчы да іх важную і карысную інфармацыю. І нездарма ў год 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў калегія праходзіць у Беларускаму дзяржаўнаму музеі Вялікай Айчыннай вайны, які не можа пакінуць абываком нікога з наведвальнікаў. Міністр нагадаў, што асноўнай мэтай Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” на 2021—2025 гады з’яўляецца стварэнне ўмоў для эфектыўнага функцыянавання сеткі арганізацый сферы культуры і актыўнага ўключэння грамадзян у культурнае жыццё краіны.

Паводле слоў кіраўніка галіны, расходы на Дзяржаўную праграму “Культура Беларусі” ў 2023 годзе склалі болей за мільярд беларускіх рублёў, у тым ліку са сродкаў рэспубліканскага бюджэту — 18,4 %, мясцовых бюджэтаў — 60,5 %, уласных сродкаў арганізацый — 19,7 %, іншых крыніц фінансавання — 1,4 %. Пяпер галоўнае, каб вылучаныя сродкі былі рацыянальна выкарыстаны і прынеслі высокую эфектыўнасць. Як адзначыў міністр, аналіз выканання праграмы “Культура Беларусі” ў 2023-м паказваў, што дасягнута выкананне 27 паказчыкаў.

Мэта праграмы “Культура Беларусі” — стварэнне ўмоў для эфектыўнага функцыянавання сеткі арганізацый культуры і ўключэння грамадзян у жыццё краіны.

ПАВОДЛЕ ДАКЛАДА

З асноўным дакладам аб выніках рэалізацыі праграмы “Культура Беларусі” на 2021—2025 гады, тэст і задачах на 2024-ы выступіла начальнік упраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры **Ірына Карповіч**. Па яе словах, у 2023-м на выніках калегіі быў прыняты шэраг рашэнняў, якія дазволілі палепшыць выкананне праграмы “Культура Беларусі”. Былі зменены падходы па запэўненні статэстычнай справяднасці, метадалогія разліку паказчыкаў,

прыняты загад Міністэрства культуры аб вызначэнні персанальнай адказнасці за кожны паказчык. Па выніках работы ў 2023-м зводны мэтавы паказчык колькасці наведванняў арганізацый культуры на тысячу чалавек выкананы агулам па краіне і ўсім рэгіёнамі. Пра плане 7060 наведванняў на тысячу жыхароў факт склаў 8395, альбо 118,9 %. Як адзначыла Ірына Карповіч, мэтавы паказчык колькасці помнікаў архітэктуры, што раней не выдзелены і даносчы да іх важную і карысную інфармацыю. І нездарма ў год 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў калегія праходзіць у Беларускаму дзяржаўнаму музеі Вялікай Айчыннай вайны, які не можа пакінуць абываком нікога з наведвальнікаў. Міністр нагадаў, што асноўнай мэтай Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” на 2021—2025 гады з’яўляецца стварэнне ўмоў для эфектыўнага функцыянавання сеткі арганізацый сферы культуры і актыўнага ўключэння грамадзян у культурнае жыццё краіны.

Паводле слоў кіраўніка галіны, расходы на Дзяржаўную праграму “Культура Беларусі” ў 2023 годзе склалі болей за мільярд беларускіх рублёў, у тым ліку са сродкаў рэспубліканскага бюджэту — 18,4 %, мясцовых бюджэтаў — 60,5 %, уласных сродкаў арганізацый — 19,7 %, іншых крыніц фінансавання — 1,4 %. Пяпер галоўнае, каб вылучаныя сродкі былі рацыянальна выкарыстаны і прынеслі высокую эфектыўнасць. Як адзначыў міністр, аналіз выканання праграмы “Культура Беларусі” ў 2023-м паказваў, што дасягнута выкананне 27 паказчыкаў.

Максім Прыхадоўскі

Вадзім Гігін

Артур Карнезкі

Паводле слоў начальніка ўпраўлення культуры і народнай творчасці, доля кінаасясаў з паказам фільмаў Беларускай вытворчасці пры наведванні, альбо 114,4 %. Колькасць наведванняў музеяў на тысячу чалавек насельніцтва склаў 829 пры плане 615, альбо 134,8 %. Колькасць культурных мерапрыемстваў, якія праводзіцца з удзелам творчых калектываў нацыянальна-культурных аб’яднанняў і прадстаўленняў, альбо 250 %. Колькасць спектакляў, канцэртаў і прадстаўленняў, якія ладзіцца тэатральна-відовішчымі арганізацыямі, пры плане 13500 наведванняў на тысячу наведвальнікаў склаў 17000, альбо 125,9 %. Мэтавы паказчык колькасці зладжаных дзён нацыянальнай культуры, дзён кіно, культурных мерапрыемстваў у рамках міжнародных форумаў, выстаў і кірмашоў пры плане 19 склаў 42, альбо 221,1 %.

Колькасць набытых публічных бібліятэк на тысячу насельніцтва пры плане 3000 склаў 3431 пры наведванні, альбо 114,4 %. Колькасць наведванняў музеяў на тысячу чалавек насельніцтва склаў 829 пры плане 615, альбо 134,8 %. Колькасць культурных мерапрыемстваў, якія праводзіцца з удзелам творчых калектываў нацыянальна-культурных аб’яднанняў і прадстаўленняў, альбо 250 %. Колькасць спектакляў, канцэртаў і прадстаўленняў, якія ладзіцца тэатральна-відовішчымі арганізацыямі, пры плане 13500 наведванняў на тысячу наведвальнікаў склаў 17000, альбо 125,9 %. Мэтавы паказчык колькасці зладжаных дзён нацыянальнай культуры, дзён кіно, культурных мерапрыемстваў у рамках міжнародных форумаў, выстаў і кірмашоў пры плане 19 склаў 42, альбо 221,1 %.

Доля насельніцтва, уключанага ў дзейнасць клубных фарміраванняў, у тым ліку прафесійных аматар-

скіх калектываў, пры плане 2,1 %, склаў 2,8 %. Колькасць будаваных і рэканструяваных аб’ектаў інфраструктуры сферы культуры пры плане 22 аб’екты склаў 35, альбо 159,1 %. Колькасць аб’ектаў інфраструктуры сферы культуры, у якіх праведзены капітальны рамонт і мадэрнізацыя, пры плане 56 аб’ектаў склаў 86, альбо 153,6 %. Доля кіназалаў у кінатэатрах, абсталяваных лічбавым кінаабсталяваннем, пры плане 92 % склаў 93,6 %.

Колькасць набытых музычных інструментаў для арганізацый культуры пры плане 658 алінаў склаў 948, альбо 144 %. Колькасць набытых музычных інструментаў для ўстаноў адукацыі ў сферы культуры пры плане 1192 алінаў склаў 2331, альбо 195,6 %. Папаўненне фонду дакументаў у электроннай форме пры плане 25,5 % да аб’ёму 2020 года склаў 27,4 %. Доля алічбаванага кінафонду да ўзроўню 2020-га пры плане 60 % склаў 419 %, паказчык перавыканання на 698 %.

Доля алічбаваных музейных прадметаў пры плане 12 % ад агульнага фонду склаў 19,7 %. Колькасць мерапрыемстваў сацыяльна-культурнай скіраванасці, якія ладзіцца з удзелам прадстаўнікоў кінафонду да ўзроўню 2020-га пры плане 96 мерапрыемстваў склаў 260. Колькасць архіўных дакументаў, пры-

Аляксандр Нікіта, Ганна Конанова, Ірына Дрыга, Анатолій Маркевіч, Сяргей Саракач, Кацярына Дулава, Таццяна Філімонава

нятых на пастаяннае захоўванне ў дзяржаўныя архіўныя ўстановы, пры плане 300 300 алінаў захоўвання склаў 373 600, альбо 123 %. Колькасць лічбавых копіяў архіўных дакументаў, створаных дзяржаўнымі архіўнымі ўстановамі, пры плане 2 855 500 электронных старонак склаў 3 425 500, альбо 125 %. Колькасць выстаў архіўных дакументаў, праведзеных дзяржаўнымі архіўнымі ўстановамі, пры плане 237 склаў 581.

ПРАВЕРКА ЗВЕСТАК

Анатолій Маркевіч звярнуў увагу на тое, што намеснік начальніка ўпраўлення фінансаў Міністэрства культуры **Кім Абушкевіч** напярэдадні калегіі быў накіраваны ў Гомельскую вобласць, каб пераканацца ў правільнасці падлікаў па колькасці паказчыках і ў рэальным становішчы справы, якія датычацца долі насельніцтва, уключанай у дзейнасць клубных фарміраванняў, у тым ліку прафесійных аматарскіх калектываў мастацкай творчасці.

Так, напрыклад, падчас вывучэння пытання па фарміраванні справяднасці ў Акцябрскім раёне Гомельскай вобласці, які меў найвышэйшы паказчык па ахопе сельскага насельніцтва, былі выяўленыя недарэчнасці. У цэнтры

вольнага часу пасёлка Парэчча па ўдзельнікі клубнага фарміравання “Наша дружная сям’я” уключана шэсць сем’яў, але падчас тэлефоннай размовы не быў пацверджаны ўзел адной з сем’яў. У іншых клубных фарміраваннях аслутнічалі звесткі аб хатніх адрасах і тэлефонах удзельнікаў. Тыповай асаблівасцю з’яўляецца ўключэнне ў розныя клубныя фарміраванні адных і тых жа ўдзельнікаў.

РАБОТА НА АБ’ЕКТАХ

Міністр звярнуў увагу і на раззел “Беларусы ў свеце”, які мае важнае значэнне для павышэння іміджу нашай дзяржавы, важнага для больш чым паўтара мільёнаў землякоў, якія пражываюць за межамі нашай краіны. Дырэктар Рэспубліканскага цэнтру нацыянальнай культуры **Вольга Якабсон** распавяла аб тым, што ўстаноў праводзіцца двухгадовы праект, які збірае фотаздымкі з месцаў памяці воінскага подзвігу беларусаў за межамі Беларусі.

Начальнік ўпраўлення капітальнага будаўніцтва Міністэрства культуры **Аляксандр Бартошкі** прадставіў даклад аб аб’ектах, работы на якіх будуць рэалізаваны ў рамках праграмы “Культура Беларусі” ў 2025 годзе. Гэта касцёл Божага Цела ў Нясвіжы, Спаса-Праабражэнскага царква ў Полацку, усходні корпус

папавана-паркавага комплексу ў Ружані і прыбудова да залы заслужанага ансамбля танца, музыкі і песні “Белыя росы”. Таксама пралугледжаныя рэканструкцыя Клімавіцкага краязнаўчага музея, капітальны рамонт і мадэрнізацыя Дзіцячага харэаграфічнай школы № 1 па вуліцы Малой у Мінску, рэканструкцыя і рэстаўрацыя будынкаў па сталічнай вуліцы Чыжэўскіх, 17, рэканструкцыя з рэстаўрацыяй кінатэатра “Перамога”, рэканструкцыя з капітальным рамонтам кінатэатра “Масква”, рэканструкцыя з рэстаўрацыяй палаца грамадзянскіх абрадаў і прылеглай тэрыторыі па Камуністчнай, 8, і рэканструкцыя храма Святога Аляксандра Неўскага.

Па выніках работы ў 2023-м зводны мэтавы паказчык колькасці наведванняў арганізацый культуры на тысячу чалавек выкананы агулам па краіне і ўсім рэгіёнамі.

СЯРОД ІНШАГА

Акрамя таго, былі разгледжаныя пытанні аб прыняцці неабходных мер па ўступленні ў сілу пастановаў Міністэрства культуры № 31 ад 26 сакавіка 2024 года аб тыпавых штатах і нарматывах колькасці супрацоўнікаў музеяў і № 34 ад 15 красавіка 2024 года аб зменненні пастановаў Міністэрства культуры № 28 ад 1 ліпеня 2011 года, а таксама іншых пастановаў па пытаннях зашчынення тыпавых штатаў. З дакладам на гэтую тэму выступіла начальнік адзела кадравай работы і дзяржаўных узагарад **Вольга Германовіч**.

Таксама міністр культуры Анатолій Маркевіч павіншаваў кіраўнікоў устаноў сферы культуры, якія занесены на Рэспубліканскую дошку Гонару: дырэктар Палаца Рэспублікі **Максім Прыхадоўскага**, генеральнага дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі **Валіма Гігіна** і дырэктара Гомельскага абласнога музея ваеннай славы **Артура Карчэўскага**.

Антон РУДАК
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Ірына Карповіч

Аляксандр Бартошкі

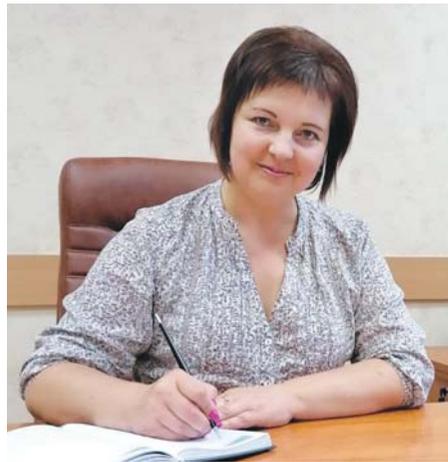
Кацярына Усава

Вольга Германовіч

Пасяджэнне калегіі

Дырэктар установы Наталля Сафрановіч

Зберагчы роднае народнае

Гомельскі абласны цэнтр народнай творчасці сёлета адзначае 85-гадовы юбілей. І ўсё гэта час выконвае місію захавальніка традыцыйнай народнай культуры краю. Пра яго самабытнасць і мясцовы творчы брэндзі расказала дырэктар установы Наталля Сафрановіч.

Інтэрактыўную выставу "Гомельшчына: ад традыцый да сучаснасці" ўстанова прадставіла ў Палацы Рэспублікі 30 красавіка. Праект быў створаны ў рамках рэспубліканскага фестывалю "Беларусь – мая песня".

Падчас канцэрта "Галасы Палесся ў прасторах сусвету" ў рамках рэспубліканскага фестывалю "Беларусь – мая песня"

Палескія галасы ў сталіцы

Канцэртны марафон у рамках фестывалю "Беларусь – мая песня" працягваецца на сцэне Палаца Рэспублікі. Калектывы мастацкай творчасці і салісты з рэгіёнаў прэзентуюць свае найлепшыя дасягненні. На гэтым тыдні адбылося знаёмства з культурнымі набыткамі Гомельшчыны.

"Галасы Палесся ў прасторы сусвету" — красамоўна назвала сваю праграму прадстаўнікі вобласці. Іх рэгіён сапраўды ўнікальны, багаты на самабытныя традыцыі і на маладыя таленты, што годна працягваюць справу папярэднікаў. Гала-канцэрт у сталіцы стаў чарговым пацярджэннем: мясцовыя творцы імкнуцца гарманічна ўпісаць спадчыну ў сучаснасць. Галоўны рыжасэр, заслужаны работнік культуры Рэспублікі Беларусь Пётр Свирдлоў збудавваў канцэртныя выкананні з багацця арнаментальнага ўпрыгажэння славуных неглубоцкіх ручнікоў.

НА СУСВЕТНЫМ УЗРОЎНІ

Сталічная публіка пачула найлепшых артыстаў Гомельшчыны. Гучнымі голаскамі зала сустраля салістку Гомельскай абласной філармоніі, вальфэрта міжнародных конкурсаў Вольгу Кузьменка. Кожнае выступленне ўдалаўніцы каларатурнага сапрапа ўнікальнае. Яе рэпертуар багаты на арні з опер, што лічацца сусветнымі шэдэўрамі класічнай музыкі. Талант вакалісткі высокая ацанілі як у Беларусі, так і за мяжой: у Расіі, Германіі ды іншых краінах.

Жангліраванне, эквілібрыстыка, акрабатыка, харагравія, гімнастыка, пантаніма, харагравія, клаўнада — творцы рэгіёна пёння працуюць і ў розных відах шырокага мастацтва. І гледачы фестывалю "Беларусь – мая песня" змагі прыкметна высокі ўзровень артыстаў. У справядлівым канцэрте Гомельшчыны ўзяў удзел Заслужаны аматарскі калектыв Рэспублікі Беларусь рэгіёнаў салісты Валерыя Абеда, што ўжо болшы за 60 гадоў здыўлае аўдыторыю. Трупна ўзнікае з невідліка гуртка і прайшла шлях да аднаго з самых вядомых гуртоў рэгіёна, які пастаніна ўдзельнічае ў буйных культурных мерапрыемствах. Намала ўзнагарод міжнароднага і рэспубліканскага ўзроўню ў сваёй скарбонцы мае Заслужаны аматарскі калектыв Рэспублікі Беларусь узорная студыя шырокага мастацтва "Арэна" з Мазыра. Выхаванцы гэтага калектыву неаднаразова станавіліся лаўрэатамі спецыяльнага фонду Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі.

ВАРТАННЕ ДА ВЫТОКАЎ

У кожным кутку Гомельшчыны збераглі непаўторныя традыцыі, самабытныя ўзоры духоўнай і матэрыяльнай спадчыны. Няўрымслівыя творцы ўсю энергію ўкладваюць у тое, каб набыткі мінных пакаленняў працягнулі жыць. Сярод такіх рупліўцаў — народны фальклорны калектыв "Таняжанка" з атрагарадка Гомельска-Львядыцкага раёна. Гэтае селішча нездарма прызвала салаўіным берагам: тут заўсёды імкунілі спяваць. І ўдзельніцы гурта лічацца захавальніцамі, што гучалі на іх зямлі не менш за стагоддзе таму — на святах і падчас працы. Акрамя таго, удзельніцы калектыву зберагаюць ўнікальны абрад гуканыя вясны "Чырчак", уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Беларусі. Дзяку-

ючы спявакам традыцыя не перарываецца — яе пераймае мясцовае моладзь. Летась калектыв "Таняжанка" адзначаны спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва за значныя дасягненні ў захаванні музычнай спадчыны, звычайна і традыцый Палескага рэгіёна. Вернасьць спраўленым звычзам захоўваюць і іншыя гурты рэгіёна. Бясконным запалам і высокім майстэрствам славіцца народны ансамбль "Вясёлыя музыкі" з Веткушаўскага раёна, народны фальклорны калектыв "Кармянскія прымакі" і ансамбль "Жыткавіцкі гармонік" і гурт "Каралінскі гармонік" з Ельскага раёна.

ЗА ІМІ — БУДУЧЫНЯ

На ўрадлівай глебе традыцый узрастаюць і маладыя таленты. Прадстаўнікі палескага краю нязменна становіцца трыумфатарамі міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў. Старэйшаму пакаленню ў вобласці падтрымвалі годную змену. Пра гэта сведчаць выступленні выхаванцаў дзіцячых школ мастацтваў, цэнтраў творчасці дзяцей і моладзі на галаканцэртах у Палацы Рэспублікі. Магутную дэлегацыю ў сталіцу выправіў Гомельскі дзяржаўны каледж мастацтваў імя Н.Ф. Скалоўскага. Гонар нязвычайнай установы складаюць творчыя калектывы, якія заваявалі мноства ўзнагарод на міжнародных і рэспубліканскіх форумах. Адною з візітоўкаў каледжа дзіцячы народны аркестр беларускіх народных інструментаў. Сёлета калектыву спадчыніца 65. Болшы за паўстагоддзя выхаванцы зберагаюць культурны код радзімы і непаўторны каларыт нашых мелодый. За гты значны адрэзак часу з аркестра выйшлі многія музыканты-віртуозы, сярод якіх народны артыст Беларусі Яўген Гладкоў ды іншыя знакамітыя

Данііл Шэйка
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

рыёна. — Напрыклад, у вёсцы Пагост Жыткавіцкага раёна штогод праводзіцца вясновы абрад "Юраўскі карагод", уключаны ў Спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO. Менавіта старадаўнія народныя вераванні, святы ды гульні робяць нас сапраўднымі беларусамі, бо і сёння ўплываюць на свядомасць і светаўспрыманне людзей. Аўтэнтычныя карысныя традыцыі — наша асабістая гадзіна.

СТВАРАЦЬ РАЗАМ

Дзясяткі міжнародных і рэспубліканскіх фестывалю і конкурсаў, карысныя праекты, скіраваныя на развіццё прафесійных зольнасцей работнікаў і кіраўнікоў аматарскіх калектываў, актыўнае выдваства — плён шматгадовай дзейнасці згуртаванай каманды і праверанага часам супрацоўніцтва, што існуе ў Гомельскім абласным цэнтры народнай творчасці.

— Выдатныя дасягненні і ўзнагароды, якімі мы ганарымся, цесна звязаны з наладжаннем партнёрскай сувязі з установамі культуры Расійскай Федэрацыі, шматлікімі грамадскімі і дзяржаўнымі арганізацыямі Беларусі, — падкрэслівае кіраўніца Цэнтра. — На паспяховасць справы таксама значна ўплывае атмосфера яднання ўнутры калектыву. Наша каманда складаецца з самааданых асоб, чыя дзейнасць узабагае культурную спадчыну Гомельшчыны, задае напрамкі дзіцячага развіцця. Важным момантам з'яўляецца і "фактар далучэння" — алуваннем сябе не проста работнікам, а незалежным удзельнікам адзінага працоўнага

Алзін з прыярэтных кірункаў работы — праекты патрыятычнай тэматыкі, якія прынеслі Цэнтру ўжо дзве перамогі ў рэспубліканскіх конкурсах. У 2022-м прайшоў атрымала выставе-прэзентацыя "Жывыя спадчыны Гомельшчыны" праз год — "Ажыўшая даўніна". Сярод экспанатаў — фатаграфіі, традыцыйныя каштоўныя, лядкі-абразкі, вырабы саломпаляння і сожскай скані, кераміка, драўляная скульптура.

— Свае ініцыятывы мы прадстаўляем і ў Маскве, — расказвае дырэктар. — Сёлета ў Дзельвым і культурным комплексе Пасольства Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі, які штогод нас чэпала прымае, была адкрыта інтэрактыўная выстава "Спеўная спадчына Гомельшчыны". Яе ідэйным натхняльнікам стала мэтадыст Ірына Глушца, якая атрымала прызванне Прэзідэнта. Сваім вопытам адкрыта дзеліцца з іншымі клубнымі ўстановамі краю і шчыра радуюцца поспехам калег.

МЯСЦОВЫЯ БРЭНДЫ

Сярод знакавых падзей дырэктар вылучае міжнародны фестываль "Кліч Палесся", а таксама рэспубліканскія фестывалі фальклорнага мастацтва "Аўшкі" і "Берагіна".

— Мы скіроўваем намаганні на падтрымку народнай культурнай спадчыны ў яе натуральным, сапраўдным выгледзе, а яшчэ — на папулярызаванне аматарскіх творчых ініцыятыў, звязаных з рэгіянальнымі традыцыямі, — тлумачыць Наталля Дзмітрыёўна.

Здзейсніць вандраванне па прасторах казачных мясцін і спазнаць сутнасць палескай душы дазваляе фестываль "Кліч Палесся", які сёлета зладзіць ужо восьмы раз. Мерапрыемства праходзіць на тэрыторыі Нацыянальнага парку "Прыпяцкі" ў атрагарадку Ляскавічы. Расказвае пра самабытнасць і традыцыі палешукоў — галоўная мэта, якую ставіць перад сабой арганізатары. Пазнаёміцца з тамінамі чароўнай палескай культуры прыязджаюць госці з розных частак свету — Расіі, Арменіі, Азербайджана, Ірана, Кітая, Узбекістана ды іншых краін.

МЭТАВАЯ АУДЫТОРЫЯ

Важным аспектам паспяховай дзейнасці ўстанова, на думку Наталлі Дзмітрыёўна, з'яўляецца далучэнне юнага пакалення да культурнага жыцця Цэнтра.

— Моладзь сёння ўваходзіць у нашу мэтавую аўдыторыю. Дзіцячы аматарскі калектывы робяць каштоўны ўнёсак у правядзенне разнастайных мерапрыемстваў. Гэта, напрыклад, абласны конкурс дзіцячых малюнкаў "Дзеці малююць свет", адкрытае свята народных традыцый "Крыніцы-Фэст", абласны конкурс дзіцячых работ дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва "Мастацтва бачыць прыгажосць", абласны конкурс дзіцячых і юнацкай песеннай эстраднай творчасці "Я — спяваю" ды іншыя. У выставачнай зале мы заўсёды рады прыняць юных наведвальнікаў на майстар-класы. Менавіта далучэнне моладзі да народнай культуры становіцца важным вектарам развіцця нашай дзейнасці, — расказвае дырэктар.

ЗАІРНУЦЬ У БУДУЧЫНЮ

За галы існавання ўстановы многа зроблена на карысць захавання ўнікальных традыцый рэгіёна, але Наталля Дзмітрыёўна ўпэўнена: наперадзе яшчэ шмат спраў і матчынаў. Гомельскі абласны цэнтр народнай творчасці мае намер пашырыць свой удзел у культурным жыцці краіны. Есць у планах і амбіцыйная мэта — дамагчыся большай вядомасці і прызнання на міжнародным узроўні, да прыкладу, праз удзел у такіх прэстыжных праектах, як расійская "Фалькларыяда".

— Нашу далейшую дзейнасць бачу багатай ва ўсіх сэнсах гэтага слова, — адзначае дырэктар. — Багатай на крэатыўных і адказных прафесіяналаў, сапраўдных майстроў сваёй справы. Багатай на маштабныя свята, фестывалі, конкурсы, выставы ды імпрэзы, якія праслаўляюць наш цудоўны край.

Вялета ГРЫНКЕВІЧ
Фота з сайта ўстановы

Прэс-канферэнцыя падчас адкрыцця Дзён беларускага кіно

Па шляху супрацоўніцтва

ТРАДЫЦЫЙНЫ. БЕЛАРУСКІ

Дні беларускага кіно прайшлі ў Новасібірскай вобласці з 23 па 26 красавіка. Расійскім гледачам прэзентавалі як золата «Беларусьфільма», так і яго навінкі. Галоўнай пляцоўкай мерапрыемства стаў Цэнтр культуры і адпачынку «Перамога».

Адкрыла Дні беларускага кіно карціна «Кіношнікі» Кірыла Халецкага. Рэжысёр не толькі асабіста прэзентаваў фільм, але і адказаў на пытанні, якія цікавілі публіку. Таксама сярод фаварытаў праекта — стужка знакамітага рэжысёра-аніматоара Алены Туравай «Зоркі сёмага неба».

Цэнтральная, а таму і найбольш шырока прадстаўленая ў праграме — ваенная тэматыка: дэманстравалі мастацкі фільм «Броская крэпасць» і дакументальныя стужкі «Перавон» і «Апошні свецка». А для маленькіх гледачоў пра Вялікую айчынную распавялі анімацыйныя гісторыі «263 ночы», «Пашка», «Лыжка для салдата» і «Баявая машына». Асобную цікаўнасць публікі выклікалі праекты студыі «Летапіс» пра мастацтва. Карціна «Сусвет Івана Міско», прысвечаная вядомаму скульптару, адметнай рысай творчасці якога з'яўляецца космас, і «УНОВІС» пра феномен мастацкага жыцця Віцебска пачатку 1920-х пакінулі прыемныя ўражанні ў расійскай аўдыторыі. Фільмам закрыцця Дзён беларускага кіно стаў «Ліст чакання» Аляксандра Яфрэмава.

Рэжысёры Алена Турава і Кірыл Халецкі ў Цэнтры крэатыўнай індустрыі (Новасібірск)

— Вельмі ўдзячныя, што атрымалася пазнаёміцца з такой выдатнай камандай кіраўнікоў і рэжысёраў. Магчымаць паглядзець фільм і пагутарыць з яго стваральнікамі — гэта заўсёды вялікая радасць для гледачоў, — адзначыла дырэктар Цэнтра культуры і адпачынку «Перамога» **Ганна Агародніцкая**. — Праграма, якую нам прапанаваў калегі з Беларусі, далоў разнастайная. Прыемна, што, акрамя трыаэта кіно, прадстаўлены дакументалістыка і анімацыя — тое, чым славіцца беларускі кінематограф. Асабліва прыйшоўся даспадобы фільм аптымізму, вельмі малая па духу, а ў некаторых момантах нават настальгічная.

Загачыца Цэнтра беларускай культуры «Дом нацыянальных культур» **Анастасія Дзяменчыца** распавяла: — Дні беларускага кіно — вынік працы, якая доўжыцца не першы год. Летас паміж «Домам нацыянальных культур» і кінастудыяй «Беларусьфільм» было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве, якое і паспрыяла правядзенню гэтага праекта. Падобныя мерапрыемствы даўгі час не праводзіліся, таму мы рады гэтай падзеі. Мы як цэнтр беларускай культуры вельмі зашкаўлены ў працягу. Спадзяемся, праект стане традыцыйным.

ПАРТНЁРСКІ АДНОСІНЫ

Для беларускіх гасцей падрыхтавалі насычаную культурную праграму. Дэлегацыя наведвала Новасібірскі дзяржаўны краязнаўчы музей, Мастацкі музей і тэатр оперы і балета, пазнаёмілася з асаблівасцямі Новасібірскай дзяржаўнай філармоніі, Цэнтра культуры і адпачынку «Перамога» і Домам нацыянальных культур ім Г.Д. Завалокіна. А ў Цэнтры крэатыўнай індустрыі прайшла сустрэча з дырэктарам Андрэем Васільевым, які прапаву экскурсію для гасцей і прэзентаваў дакументальныя стужкі вытворчасці Цэнтра.

У рамках Дзён беларускага кіно адбыліся і дзелавыя сустрэчы. Дэлегацыя ў складзе намесніка начальніка аддзела па кінематографіі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Крысціны Мельніцавай, намесніка генеральнага дырэктара

Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» Паўла Скалабана, кінарэжысёра Кірыла Халецкага і рэжысёра-аніматоара Алены Туравай правяла перамоў з першым намеснікам губернатара Новасібірскай вобласці Юрыем Пегуховым. Таксама адбылася рабочая сустрэча з намеснікам міністра культуры Уладзімірам Дзевым і выканаўчым абавязкі міністра культуры Юрыем Зімніковым. Абмяркоўвалі магчымыя далейшыя супрацоўніцтва ў сферы культуры і, у прыватнасці, кінематографіі.

— Паміж Беларуссю і Новасібірскай вобласцю даўно склаліся партнёрскія адносіны: нас звязвае шматвяковая дружба, духоўныя і маральныя каштоўнасці. Дні беларускага кіно — адзін са шматлікіх праектаў, якія прапуюць лінію развіцця культурнага ўзаемадзеяння паміж нашым рэгіёнам і Беларуссю, — адзначыў **Юры Зімніков**. — Але на гэтым наша супрацоўніцтва не сканчаецца. На працягу года мы будзем дэманстраваць фільмы беларускай вытворчасці ў нашай вобласці. Акрамя гэтага, запланаваны сумесныя выставы, гастро-літэратурны, фестывалі, арт-тыдні, канцэрты.

НАМЕР — ВЫНІК

Летас падчас афіцыйнага візіту дэлегацыі Новасібірскай вобласці ў Беларусь у рамках Савета дзелавога супрацоўніцтва адбылася сустрэча Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі і губернатара Новасібірскай вобласці Андрэя Траўнікава, на якой прынялі рашэнне аб правядзенні Дзён культуры. Да таго ж паміж Міністэрствам культуры Беларусі і Міністэрствам культуры Новасібірскай вобласці былі падпісаны намер аб супрацоўніцтве і каля дзесяці пагадненняў з беларускімі ўстановамі культуры.

Дні культуры Новасібірскай вобласці пройдуць у Беларусі 23—25 мая. Будучы прадстаўлены найлепшыя ўзоры прадсінга музыкальнага і тэатральнага мастацтва, культурнай спадчыны рэгіёна. Дні культуры Беларусі запланаваны ў Новасібірску на восень гэтага года.

Югенія ГАБЕЦ

Фота з Telegram-канала Міністэрства культуры

Каб праславіць Радзіму

Жыць музыкой і дзяліцца прыгожым з навакольнымі — менавіта такую мэту ставіць перад сабой вакалістка Анастасія Кавальчук. У творчай скарбонцы 19-гадовай гамялячанкі больш за 100 перамог у конкурсах рознага ўзросту. Дзячыўна двойчы ўдастоілася стыпендыі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Якой была гісторыя знаёмства нашай герані са светам гукаў ды нот і што дапамагае ёй увасабляць мару?

— Па расказах родных, у маленстве я амаль не плакала і ўвесь час нешта напявала, — згадвае Анастасія. — Адкалася ў памяці, як упершыню прыйшла на балет. Дзіўна, але больш за ўсё мяне ўражала музыка, а не элегантны рух танцоўраў і іх яркія касцюмы. Хоць бацькі ніяк не звязаны з гэтым мастацтвам, убацьчыны цягу да яго, адправілі мяне ў музычную школу. Там я пазнаёмілася з рознымі інструментамі, у тым ліку і з фартэпіяна, якое адразу мне спадабалася. Тады маім галоўным запалам сталі спевы.

— Якім быў наступны крок да прафесійнай кар'еры?

— Пасля паспяховага заканчэння музычнай школы працягнула развівацца ў Гомельскім дзяржаўным каледжы мастацтваў імя Н. Ф. Скалоўскага, дзе далагова асвоіла кантрабас, валторну і гітару. Маю намер атрымаць чырвоны дыплом! Галы навучання прынёслі шмат адкрыццяў. Адно з галоўных — музыка патрабуе велізарнай працы над сабой. Гэта справядліва людзей, гатовых цалкам прасвіціць жыццё мастацтва. Неймаверна ўдзячна ўсім педагогам, якія былі побач падчас майго творчага стаўлення і якія сустрэліся пазнай. На іх прыкладах ляжыць апазнаць мейсця, зазіць таленту кожнага вучня. У планах — наступіць у Беларускае дзяржаўнае акадэмію музыкі, каб удасканальвацца ў оперных спевах!

— Якія кампазіцыі выбіраеце для выступленняў?

— Я прылібніча традыцый. Адна перавагу класічнаму рэпертуару, які складаецца з арыя і рамансаў, але не забываю пра дэмо песень, у тым ліку патрыятычныя: адна з галоўных мэт музыкі — выхаванне слухача. Сярод маіх куміраў — Ганна Нятрэбка, Марыя Калас, Мансерат Калье, Чэчэлія Бартол, Эліна Гаранча, Дзмітрый Харастовскі. Спіс можна працягваць бясконца. І я спадзяюся, што калісьці таксама стану для некага прыкладам!

— Спінная дзейнасць — неад'емная частка жыцця выканаўцы. Раскажыце аб самых яркіх момантах.

— У маёй творчай кар'еры каля сотні перамог. Найбольш яркі дасягненні — прэмія «Залаты голас», першая прэмія ІІІ Рэспубліканскага адкрытага конкурсу вакалістаў імя С. Манюшкі, званне стыпендыянта спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, прысуджанае ў 2019 і 2024 гадах.

— Як трапілі на ІІІ Рэспубліканскі конкурс вакалістаў?

— Марыла аб ім яшчэ з першага курса каледжа. Гэта прастыжнае спаборніцтва сярод класічных вакалістаў у Беларусі. Пачала падрыхтоўку раптоўна, таму што мерапрыемства перанеслі на год раней. У запасе быў толькі адзін месяц на рэпетыцыі. У выпадку з падзеяй такой велічыні — крытычна мала! Але я карпатліва і шмат прапавала: пагулялася ў атмасферу чатырох розных эпох, бліжэй пазнаёмілася з некаторымі кампазітарамі, пазнала іх і сябе з новага боку. Перадмай стаяла задача не толькі ідэальна чыста і тэхнічна

выканаць твор, але і пражыць яго, зрабіць тым героем, пра якога распавядаю, і прапусціць праз сябе ўсю палітру яго пачуццяў. Прызнаюся, перамога далася цяжка: былі надзвычай моцныя праціўнікі. Але ўсведамленне, што я стала першай, прынесла найвышэйшую ступень радасці і захаплення.

— Галоўныя сакреты паспяховага выступлення — гэта?

— Сабранасць. Трэба быць упэўненым у сваіх здольнасцях і паважаць сваю працу. Чым больш развіваешся, тым больш устойліва адчуваеш сябе на канцэрце. Выканаўца складаецца з музыкі, якую слухае, з кнігі, якія чытае. Калі ён цікавіцца многімі рэчамі, то зможа трансліраваць шмат ідэй. У мяне ёсць своеасаблівы рытуал перад выходам на сцэну — знойсці зашпіны куток, успомніць у ім усе пажаданыя выкладчыкаў, настроіцца на правільную эмацыйную хвалю, зрабіць глыбокі ўдых і выдых і адправіцца выступаць.

— Вакалісты часта спрабуюць сябе ў напісанні песень. Ці ёсць у вас такі досвед?

— Калі пачынала вучыцца ігра на фартэпіяна, думала складваць музыку. Пакуль што радую родных удаснымі кароткімі кампазіцыямі на сямейных святах. Не выключваю, што ў будучыні падзялюся творчасцю са светам. Падыходжу да гэтага пытання вельмі адказна, бо музыка — не проста мелодыя і тэкст. Як дакладна яна можа перадаваць пачуцці! Якія яркія эмоцыі дорыць людзям, прымушаючы іх смяцца, плакаць, суперажываць! Я была зачаравана музыкай калісьці і працягваю захапляцца ёй цяпер.

— Вы двойчы лаўрат спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Што гэта значыць для вас?

— Узнагарода мае вялікае значэнне, бо гэта праява найвышэйшага даверу дзяржавы мне і маёй творчасці! Гэта матывацыя ўсё больш і больш працаваць над сабой, каб праславіць Радзіму. У мяне грандыёзныя планы! Хачу быць найлепшай у сваёй справе, эстэтычна ўбагачаць гледачоў, папулярназваць класічную музыку і несці сусветную славу маёй краіне.

Настасія ЮРКЕВІЧ

Фота з архіва герані

Спектакль "Снежная каралева", Слонім

Спектакль "Багатыя нявесты", Мазыр

Улічыць камерцыйны складнік

Як павысіць долю ўласных даходаў?

Актуальным пытаннем для нашай сферы застаецца пераход тэатраў на рынкувую сістэму фінансавання. Адмысловыя фінальныя зацверджаны ўказам Прэзідэнта ў жніўні мінулага года. "К" даведалася, які рэгіянальны калектывы ўкараняюць гэтыя новацы.

Дзеля такога прарыву давлялося павялічыць колькасць спектакляў. Балазе праблема з афішай няма, бо ў тэатра даволі багаты рэпертуар спектакль-роздум "Нюрберг. Лава пасудных", які напружае ў тэму міру і вайны, чалавечнасці і бялітаснасці, праўды і хлусні. У аснове п'есы ляжыць аднайменны раман-хроніка Аляксандра Ігнашова, напісаны паводле архіўных матэрыялаў і стонаграмы Нюрбергскага працэсу, успамінаў сведка.

Вядома, давлялося паліць колькасць паказаў. Няўменна поўную залу збіраюць выдаўцы прэм'еры. Вядома, даўторны прыцягвае спектакль-роздум "Нюрберг. Лава пасудных", які напружае ў тэму міру і вайны, чалавечнасці і бялітаснасці, праўды і хлусні. У аснове п'есы ляжыць аднайменны раман-хроніка Аляксандра Ігнашова, напісаны паводле архіўных матэрыялаў і стонаграмы Нюрбергскага працэсу, успамінаў сведка.

Спектакль "Божья дзмышайца", Бабыруйск

СТАЎКА НА МОЛАДЗЬ

Мазырэкі драматычны тэатр імя І. Мележа таксама паспяхова спраўляецца з планами. Дырэктар **Рыгор Сітнік** адзначае, што за першы квартал цалкам выкананы паказчыкі па колькасці глядачоў і спектакляў, па даходах. Прыстасоўваюцца да новых умоў, установа актыўна прапагуе дадатковыя паслугі. Ахвотным даступныя пракат докарацыі і студыйныя касцюмы, праца ў сядзім гуказапісу, фотасесіі ў тэатры і экскурсіі па закусці. А каб утрымаць аўдыторыю і прыцягнуць новых гасцей, калектывы шчыльна супрацоўнічае з мясцовымі СМІ і рупліва выдзіе старонкі ў сацыяльных сетках.

У фарміраванні рэпертуарнай палітыкі мастацкага рада наада істотнае значэнне камерцыйнаму патэнцыялу спектакляў, уважліва сочыць за глядацкімі цікакасцямі. Пра гэта сведчыць вялікі поспех на сёлётнаму прэм'еру "Багатыя нявесты" Аляксандра Астроўскага. Праз некаторы час з'явіцца яшчэ дзве новыя пастаноўкі для дарослых і дзве — для дзяцей. Дарчы, кіраўнітва трупы робіць сур'ёзную стаўку на маладое пакаленне. Таму калектывы ўзаемадзейнічае са школамі, з каледжамі і ўніверсітэтам. Вучні і студэнты пакідаюць захопленыя водгукі аб візітах у тэатр, а пазней вяртаюцца на новыя паказы.

Даніл ШЭЙКА
Фота з архіваў тэатраў

Нагадаем: цягам 2024-га расходу фінансуюцца са сродкаў бюджэту і ўласных сродкаў тэатраў у прапорцыі 60/40 адпаведна. Такі механізм прадугледжаны пры стварэнні новых пастановак і правядзенні гастролі, ападне камунальных паслуг і эксплуатацыйных выдаткаў, выплаце заробкаў. Поўнаасцяго за кошт бюджэту праводзяцца рамонтны, набыццёвыя абсталяванне і іншыя асноўныя выдаткі. Акрамя таго, тэатрам забяспечана магчымасць накіроўваць грошы са спонсарскай дапамогай на ўзнагароджанні супрацоўнікам.

Усе гэтыя захады мусяць станоўча паўплываць на развіццё рэпертуарнай палітыкі, узмацніць творчую актыўнасць і гастрольную дзейнасць. Плён бачны ўжо цяпер: трупы разнастайны афішы прэм'еры, узбагачэнні географію выязных выступленняў.

ГАСТРОЛЬНАЯ КАРТА ШЫРЫЦЦА

Слонімікі драматычны тэатр да новых умоў прыстасоўваецца паспяхова. Як паведаміў дырэктар устаноў **Алексей Ткачоў**, калектыву ўдалося павысіць долю ўласных даходаў. Летась яны складалі каля трэцінай ад агульнай сумы фінансавання, а ў першым квартале гэтага года — ужо 40,5 %.

З ВЫПРАБАВАННЕМ СПРАЎЛЯЮЦЦА

Дырэктар Магілёўскага абласнога тэатра драмы і камедыі імя В. І. Дуніна-Марцінкевіча **Вераніка Віноў** прызначае, што цяперашні парадок фінансавання аказваецца сур'ёзным выпрабаваннем, аднак трупы паступова адаптуюцца і імкнучыся павысіць долю ўласных даходаў. Дзеля гэтага да асноўнай дзейнасці дадаюць новыя паслугі. Прыкладам, установа арганізоўвае "пад ключ" імпрэзы на замову, ладзіць дзіцячыя святы. Пытытам у жыхароў ды гасцей Бабыруйска карыстаюцца таксама тэатральныя экскурсіі.

Камерны аркестр Акадэміі музыкі рыхтуецца да Вялікадня фестывалю

Разнастайныя канцэрты ў Беларусі ўжо сталі добрым звычаем: 27 красавіка завяршыўся фестываль духоўнай музыкі "Залатагорская ліра", а 6 мая адкрываецца Міжнародны Вялікодны фестываль.

"Залатагорская ліра" традыцыйна ладзіцца ў касцёле Найсвяцейшай Тройцы (Святога Роха) у Мінску. Цяперашні 19-ы фестываль увабраў пяць выбітных канцэртаў, складзеных з харавых, камерных і арганічных твораў духоўнай тэматыкі, якія ахопліваюць розныя эпохі — ад барока да сучаснасці. Адна з вечарын была прымеркавана да 20-годдзя парафіяльнага хору Verum cantans. Гучала і беларуская музыка — опусы Алега Халодкі, Віктара Кісцяна, а таксама кампазітара і святара Андрэя Бандаранкі. Фінальны канцэрт цалкам прысьвяцілі нацыянальнай спадчыне, пра што сведчыла ўжо яго назва "Пяць стагоддзяў арганічнай музыкі Беларусі". Юры Габрусь выканаў творы з ананімічных зборнікаў "Віленская табулатура", "Сапегаўскі альбом", аўтарскія кампазіцыі Голанда, Шымкевіча, Маюнько ды іншых. Вечарынны ўпрыгожылі дзве буйныя сучасныя творы. Гэта фрагменты арганнай партыі Мясіскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў.

Там жа ўпершыню прайдзе і адна з вечарын Міжнароднага Вялікоднага фестывалю, арганізатар якога — Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі. У храме-помніку выступіць мужчынскі хор "Усеісавікі", студэнці — Акадэміі музыкі і таксама хары Рэспубліканскага гімназіі-каледжа і Мінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў.

Вялае не толькі пра вялікую справу асветніка і друкара, але і пра яго асабістае жыццё і ўключае часткі "Біблія Скарыны", "Маргарыта", "Францыск".

Знаёмы фларманціна калектывы — Дзяржаўная харавая капэла імя Р. Шармы на чале з Волгай Янум і Дзяржаўны камерны хор пад кіраўніцтвам Наталлі Міхайлавай — выступілі і ў межах фестывалю "Залатагорская ліра", і ў храме-помніку ў гонар Усіх Святых.

У канцэрце камернага аркестра акадэміі паўдзельнічаюць лаўрэаты і стыпендыяты спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Гэтае выступленне — частка практычна кіраўніцка калектыву Мікалая Церана "Музыка. Таленты. Стварэнне", што рэалізоўваецца на грант Прэзідэнта ў сферы культуры. На імпрэзе таксама ўзнагародзяць маладых выканаўцаў.

А 8 мая прагучаць песні да Дня Перамогі. Сярод савецкіх класічных кампазіцый будуць і беларускія — Ігара Лучанка і Уладзіміра Алоўнікава, які, дарчы, падчас Вялікай Айчыннай вайны заўважыў у армію добрахвотнікаў і прайшоў уся вайну артылерыстам, а вярнуўшыся, выкаладаў у кансерваторыі і ўзначаліваў яе.

Завяршыць фестываль нябеснае святло і духоўнае праяўленне чалавек. Гэты студэнцкі спектакль, які і іншыя творчыя працы опернай студыі

Падчас акцыі "Іграюць дзеці"

Оперны — дзецям

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Беларусі клопацца не толькі пра дарослых глядачоў. Дзецям надаецца яшчэ больша ўвага! Для іх перад спектаклямі ладзяцца невядлікія канцэрты юных інструменталістаў.

Сумесны праект тэатра з музычнай школай мастацтваў № 4 імя Ігара Лучанка атрымаў назву "Іграюць дзеці". Перад пачаткам нядзельнага ранішняга пастаноўкаў фее беларускае іце другі паверсе, з нядзельнага часу выступіць вучні гэтай школы. На першым такім канцэрце за 45 хвілін да спектакля гучалі фартапінныя п'есы з "Дзіцячага альбома", "Пор года" Чайкоўскага, фрагменты з яго "Лебядзінага возера". Наступныя "канцэртныя ўвешчоры", цягам якіх хлопчыкі і дзяўчынкі палораць музыку равіскам, албудушка 5 мая перад "Каньком гарбунком" і 12-га — перад "Маленькім прынамс".

Палобны праект — карысны для ўсіх. Юныя музыканты атрымалі новую і велікую прэстыжную пляцоўку. Гэта ж трэба — выступіць у Вялікім тэатры! Не ўсім прафесіяналам так паспяхліва. Публіка без аніякай дапамогі можа даліць да спектакля канцэрт. Хтосьці з дзіцячых-наведальнікаў настолькі натхніцца, што зачына і сам вучыцца музыцы. Маўляў, хіба я горшы за іных? А хтосьці з выканаўцаў прайняць паход у тэатр глядацкім спектакля. Такім чынам Вялікі паліаюна гучае і знаёміць мастацтва, і музыкантаў — ініцыялы, і скароты, і вытэрпым, а вярнуўшыся, выкаладаў у кансерваторыі і ўзначаліваў яе.

Завяршыць фестываль нябеснае святло і духоўнае праяўленне чалавек. Гэты студэнцкі спектакль, які і іншыя творчыя працы опернай студыі

Надзея БУНЦОВІЧ
Фота з архіва тэатра

Касцёл Найсвяцейшай Тройцы (Святога Роха) у Мінску

На фота злева направа: Ала Кунічнікава, Ірына Цітаўцова, Дар'я Гануленка

Захавальніцы традыцыйных тэхналогій

Бялініцкі край славіцца не толькі мастакамі-прафесіяналамі, але і народнымі майстрамі-вiртуозамі. У даўніну яны з дапамогай простых прыёмаў, выкарыстоўваючы падручныя матэрыялы, стваралі шэдэўры. Цяпер тэхналогіі самародкаў-папярэднікаў аздаджваюць і перадаюць наступным пакаленням супрацоўнікі Сявіцкага сельскага Дома рамёстваў.

дабавіліся саломпячэнне ды іншыя віды народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Арсенал Ірыны Міхайлаўны называецца багаты. Пачаўшы працаваць у Доме рамёстваў, рукладзельніца знайшла справу, у якой змелага скарыстаць усё назнашанья ўменні. Жанчына захавілася стварэннем тэкстыльных лялек у народных строях. Адна з фігурак апрагнута на даўнін зорках — так, як спрадкуча павялося ў Бялініцкім краі. Касцюм прыйшося аднаўляць на крупінах на аснове экспедыцыйных матэрыялаў ды ўспамінаў старажытлаў. Карпатліваю працу Ірына Цітаўцовай высока цэняць у вёсках. Пра тое сведчаць узнагароды рэгіянальнага фестывалю-конкурсу “Свята лялькі” ў Крутым. Цяпер майстрыха рытуе новай вырабы да чарговага форуму.

Хоць галоўнай крыніцай натхнення сталі матуліны ўзоры, нямаю вобразу ды ідэй Ала Кунічнікава пераняла ад свяцілавіцкіх старажытлаў. Апырышчам у працы служаць і прадметы, прыдбаныя ў этнаграфічных экспедыцыях, і падарункі гурткунаў. Рэканструкцыі на першы погляд і не адрознілі ад арыгіналаў.

ТАМНІЦЫ АРНАМЕНТУ

Самая маладая работніца **Дар'я Гануленка** чыцверты ў Доме рамёстваў чацвёрты год. Дзяўчына трапіла ў Свяцілавічы па размеркаванні і, адпрацаваўшы аб'язковы тэрмін, засталася. Яна і калегі, яна знітавана з рукладзелем з самага маленства. Дзяўдзька, магільдзкі жывапісец Дзмітрый Пухоўскі, даволі рана прыкмеўці зольнасці пяміненніцы і параў запісацца ў мастацкую школу. Паціху Дар'я асвоіла розныя віды творчасці — і ў рэжыме рэшт зывалася прафесійнае жыццё з дэкаратыўна-прыкладным мастацтвам.

Хоць галоўнай крыніцай натхнення сталі матуліны ўзоры, нямаю вобразу ды ідэй Ала Кунічнікава пераняла ад свяцілавіцкіх старажытлаў. Апырышчам у працы служаць і прадметы, прыдбаныя ў этнаграфічных экспедыцыях, і падарункі гурткунаў. Рэканструкцыі на першы погляд і не адрознілі ад арыгіналаў.

ПАДОЎЖЫЦЬ ЖЫЦЦЭ СПАДЧЫНЫ

Свяцілавіцкія майстры з радасцю дзеліцца сакрэтамі творчасці, звычваюцца ахвотным пра звычай краю, таму не абмінаюць ніводнай магчымаасці прычынніцца да імпрэз як у Бялініцкім раёне, так і за яго межамі. Традыцыйны сталі пазедкі на фестываль-кірмаш “Вяснова букет” у Мінску. Акрамя таго, свае набыты рукладзельніцы прэзентавалі на рэспубліканскім свяце “Купалле” (“Александрыя збірае саброе”), Нацыянальным фестывалі беларускай песні і паэзіі “Малдзечна”, культурна-спартыўным фестывалі “Вытокі”, абласных

“Дажынках” і іншых мерапрыемстваў.

Нярэдка ў Доме рамёстваў збіраецца мясцовая дзятва. Хлопчыкі і дзяўчынікі захопленыя слухаючы аповеды пра звычай продкаў ды старанна вучацца вырабляць сувеніры сваімі рукамі: тэкстыльных лялек, упрыгажэнні і паясы з саломкі, напкі з гліны і салянага цеста. Пал Новы год юнія адтары шчыруюць над паціткамі, аздобленымі вышанкай.

— Мы ікніміся зберагаць традыцыі і ўплываць іх у сучаснае жыццё. Важна, каб рамесныя вырабы становіліся не толькі музейнымі экспанатамі, а служылі людзям, выконвалі, як і раней, утылітарныя і дэкаратыўныя функцыі, — лідчыя загадчыца Дома рамёстваў Ірына Цітаўцова. — Творы паводле гэтага ўзору за два месяца і ў цяперашні час, поўны вынаходствы і тэхналогіі. Менавіта культурная спадчына робіць людзей народам.

Данііл Шэйка Фота з архіва ўстаноў

Падчас майстар-класа

Натхнёна і апантана

Менавіта так працуюць для наведвальнікаў ва ўстановах культуры. Безліч імпрэз пераканае ў гэтым нават самага заціжка скептыка.

Патрыятычны марафон-конкурс “80 гадоў у міры і згодзе” у сельскай бібліятэцы Гальшаня

МУДРАСЦІ ХРАМЫ

У гэтым годзе мы адзначым 80-годдзе з дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Як піша работнік **Ашмянскай раённай бібліятэкі Галіна Палушкія**, кніжныя скарбніцы краю праз усё формы працы імкнуцца данесці да карыстальнікаў максімум інфармацыі аб падзеях Вялікай Айчыннай вайны, гераізме і мужнасці абаронцаў Радзімы. Устаноўны запісанавалі нямаю мерапрыемстваў. Так, публічнай бібліятэцы Ашмяншчыны праводзіць патрыятычны марафон-конкурс “80 гадоў у міры і згодзе”.

Кожная скарбніца — удзельніца актыўнага жыцця змястоўнага масавага імпрэзу ваеннай тэматыкі для рознай чытацкай аўдыторыі. Завяршальным этапам марафону-конкурсу стане вечар мужнасці і славы “Салют і слава галавіне наваккі памятнага дня”, які пройдзе ў раённай бібліятэцы.

Трагізм геншыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны раскрывае выстава-інсталяцыя “Без тэрміну даўнасці: жывая памяць пакаленняў”, аформленая ў Ашмянскай раённай бібліятэцы. У межах праекта “Генацанд — памяць і боль беларускай зямлі” 15 красавіка пачалася выязна прэзентацыі экспазіцыі ў кніжных скарбніцах краю.

А яшчэ па населеных пунктах Ашмяншчыны пачаў калясіць “Фантаны экспэр”, у які ператварыўся бібліёбус раённай бібліятэкі. Яго маршрут змяшчае больш за 40 прыпынкаў.

Супрацоўнік **Астравецкай раённай бібліятэкі Вольга Заячкоўская** рас-

павяла пра мерапрыемствы, што дадзана ва ўстанове і яе філіялах. Так, напярэдні 80-й галавіны вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў **Мальская сельская бібліятэка-клуб** і сярэдняя школа № 1 Астраўца запустілі кніжныя скарбніцы краю праз усё формы працы імкнуцца данесці да карыстальнікаў максімум інфармацыі аб падзеях Вялікай Айчыннай вайны, гераізме і мужнасці абаронцаў Радзімы. Устаноўны запісанавалі нямаю мерапрыемстваў. Так, публічнай бібліятэцы Ашмяншчыны праводзіць патрыятычны марафон-конкурс “80 гадоў у міры і згодзе”.

Кожная скарбніца — удзельніца актыўнага жыцця змястоўнага масавага імпрэзу ваеннай тэматыкі для рознай чытацкай аўдыторыі. Завяршальным этапам марафону-конкурсу стане вечар мужнасці і славы “Салют і слава галавіне наваккі памятнага дня”, які пройдзе ў раённай бібліятэцы.

Трагізм геншыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны раскрывае выстава-інсталяцыя “Без тэрміну даўнасці: жывая памяць пакаленняў”, аформленая ў Ашмянскай раённай бібліятэцы. У межах праекта “Генацанд — памяць і боль беларускай зямлі” 15 красавіка пачалася выязна прэзентацыі экспазіцыі ў кніжных скарбніцах краю.

А яшчэ па населеных пунктах Ашмяншчыны пачаў калясіць “Фантаны экспэр”, у які ператварыўся бібліёбус раённай бібліятэкі. Яго маршрут змяшчае больш за 40 прыпынкаў.

Супрацоўнік **Астравецкай раённай бібліятэкі Вольга Заячкоўская** рас-

Акцыя “Дом без гвалту” на Астравецчине

завалі інфарміру “Разам супраць гвалту”. Дзеці пазнаміліся з такімі паняццямі, як “жорсткасць”, “гвалт”, “агрэсія”, “булінг”.

Супрацоўнік аддзела бібліятэчнага маркетынгу **Воранаўскай раённай бібліятэкі Зарына Васюкевіч** павядаля, што прайшоў у філіяле “Бастунская сельская бібліятэка-клуб” і быў прымеркаваны да 70-годдзя ўстаноў. Увесь гэты час храм мудрасці карыстаецца аўтарытэтам вясюўскай Святочную праграму падрыхтавалі бібліятэка Ірына Карповіч і культурганізатар Алена Булаўка. Самы адданы чытачоў урачыста ўзнагародзілі.

Загадчык аддзела маркетынгу і сацыякультурнай дзейнасці **Смаргонскай раённай бібліятэкі Юлія Жук** задалася пытаннем: што рабіць ва ўстанове ноччу? І сама ж адказала: акулнуцца ў атмасферу свята падчас культурна-асветніцкай актыўнасці ў падтрымку чытанна. Наведвальнікам прапанавалі бібліякешынгі “Вакол ды каля... бібліятэкі” і “Квэст у часмадане”, варажы “Чараўны шпіт старонак”, майстар-клас па вырабе зкладак “Кніжны абярэ”, кавабройк перад “Ноччу кіно”. Таксама можна было зрабіць акавтам. Разнакачкі вечара стаў атракцыён, на якім кожна разіраў торт “Бібліаноч-2024” і абанемент на футбольныя матчы сёлетага сезона.

ДА ВЫТОКАЎ

Загадчык сектара рэкламы і меднедждменту **Смаргонскага раённага цэнтру культуры Лёна Смагу** запрашае на выставу “Да вытокаў стара-

даўняга рамства” адмыслова ў па лозапліценні Александрэ і Людмілі Мускіх. Яны — горадскія Смаргоншчыны, дыпламанты рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў і адны з Гроленскай вобласці ўспалынікі звання “Народны майстра пра дзень адчыненых дзвярэй, што прайшоў у філіяле “Бастунская сельская бібліятэка-клуб” і быў прымеркаваны да 70-годдзя ўстаноў. Увесь гэты час храм мудрасці карыстаецца аўтарытэтам вясюўскай Святочную праграму падрыхтавалі бібліятэка Ірына Карповіч і культурганізатар Алена Булаўка. Самы адданы чытачоў урачыста ўзнагародзілі.

БОЛЬ ЧАРНОБЫЛА

Метадыст аддзела па рабоце з дзецьмі **Паліца мастагтваў Бабруйска Вікторыя Рубец** расказала, што да Дня чарнобыльскай трагедыі для вучняў сярэдняй школы № 28 раённага цэнтру была праведзена гадзіна экалогіі. Падчас яе хлопцы і дзяўчаты ўбачылі фільм па гісторыю катастрофы, у якім алюстравана храналогія, распаведзена пра наступствы Чарнобыля — уплыў на чалавечае здароўе і навакольнае асяроддзе. Дзеці змелі паразважаць аб падзеі, а таксама пачуць успаміны прапарычкіх агунаў (унутранай службы Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Віктара Азоўшана — ліквідатара наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС).

Дзякуючы гадзіне экалогіі школьнікі разумеюць, наколькі адважны ўчынак здзейснілі ты, хто абараняў людзей ад распаўсюджвання радыяцыі, прадумалі забаруждванне і заражэнне сотняў тысяч квадратных кіламетраў нашай зямлі. Таксама дзеці ўспяёмлілі, які важна пра гэта памятаць.

Вера НіКАЛЕВА Фота з архіва ўстаноў

МАГІЛЕЎСКИ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР
г. Магілёў, вул. Першамайская, 7,
тэл.: 8 0222 656604 (каса),
сайт: mdrama.by

- Казка-фантастыка "Іншалпачеўня" (0+). 4 мая ў 12.00.
- Трагедыя па матывах камедыі "Дон Жуан" (16+). Прэм'ера. 4 мая ў 18.30.
- Камедыя ў 1 дзеі "Прымакі" (16+). 5 мая ў 18.30.
- Меладрама ў 2 дзеях "Апошні" (12+). 7 мая ў 18.30.
- Спектакль-канцэрт "Просто ты умела ждзь..." (12+). 8 мая ў 18.30.
- Прыпясець пра каханне "Соня" (16+). 10 мая ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі "Як Кашчэй Бессмяротны з Васіліца ажаніўся" (6+). 11 мая ў 12.00.
- Сямейная камедыя ў 2 дзеях "Мая жонка — манюка" (16+). 11 мая ў 18.30.
- Хулганская камедыя для дзяцей і дарослых у 2 дзеях "Казка пра каралеву, прынцэсу, рыцара і пачвару" (6+). 12 мая ў 12.00.
- Вадзівіль у 2 дзеях "Бада ад пшчотнага сэрца" (12+). 12 мая ў 18.30.

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛЫ
г. Мінск, вул. Энгельса, 7,
тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627,
пошта: kupalabilet@mail.ru

- Рэквіём у 1 дзеі "Вечар" (12+). Галоўная сцэна. 3 мая ў 19.00.
- Спектакль "Двор майго дзяцінства" (12+). Камерная сцэна. 4 мая ў 19.00.
- Імпрэза "Музыка душы" (0+). Камінная зала. 4 мая ў 19.00.
- Музычная камедыя па п'есе У. Галубка ў 2 дзеях "Пісаравы імяніны" (16+). Галоўная сцэна. 6 мая ў 19.00.
- Трагікамедыя "Апошні атракцыён" (16+). Галоўная сцэна. 7 мая ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі "Чорная панна Нясвіжа" (12+). Галоўная сцэна. 8 мая ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях "Паўлінка" (12+). Галоўная сцэна. 10 мая ў 19.00.
- Тыдзень моды і сучаснага мастацтва Fashion Art Week (0+). Галоўная сцэна. 11 мая ў 13.30, 19.30.
- Сімфанічнае рок-шоу "Рокафонія". Галоўная сцэна. 11 мая ў 19.00.

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1,
8 017 2431041 (каса),
8 017 3615493

- Экскурсія "Унікальны свет закулісы Вялікага тэатра Беларусі" (6+). 3 мая ў 16.00, 7 мая ў 16.00, 8 мая ў 16.00, 10 мая ў 16.00, 11 мая ў 14.00.
- Балет у 3 дзеях "Карсар" (12+). 3 мая ў 19.00.
- Канцэрт "Ад барока да бліза" (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 3 мая ў 19.30.
- Опера ў 2 дзеях "Іаланта" (6+). 4 мая ў 18.00.
- Балет у 2 дзеях "Канёк-гарбунок" (6+). 5 мая ў 11.00.
- Канцэрт "Шэдзёры оперы. Дуэты" (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 5 мая ў 18.30.
- Святочны канцэрт да Дня Перамогі "Спяваем песні Перамогі разам" (12+). 8 мая ў 19.00.
- Балет у 3 дзеях "Дон Кіхот" (12+). 10 мая ў 19.00.
- Опера ў 4 дзеях "Аіда" (12+). 11 мая ў 18.00.

УНП 191081322

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСКИ ТЭАТР "ЛЯЛКА"
г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2,
тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Інтэрактыўная казка ў 1 дзеі "Вясёлы Дарафей" (3+). 4 мая ў 11.00.
- Казка ў 2 дзеях "Жыў-быў Заяц" (5+). 11 мая ў 11.00.
- Казка ў 2 дзеях паводле персідскага эпасу "Тысяча і адна ноч" — "Аладзін" (6+). 12 мая ў 11.00.

УНП 300001869

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПВЕДНІК "НЯСВІЖ"
г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19,
тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660,
8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

- Тэатралізаваная экскурсія "Традыцыі рыцарскай школы ў Нясвіжы". 4–5 мая ў 15.00.
- Выстава работ удзельніц Міжнароднай школы аматараў ірландскіх карунак "Велікодныя сувеніры". Калекцыяны кабінет "Нумізматэка і фалерыстыка". Да 7 мая.
- Акцыя "Дню Перамогі прысвячаецца". 9 мая.
- Тэатралізаваная экскурсія "Чорная панна Нясвіжа". 11 мая ў 15.00.
- Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля "4х4". Да 15 чэрвеня.
- Выстава "Маджарскія: армянскі род у гісторыі Беларусі". Калекцыяны залы "Случкіца паясы". Да 31 ліпеня.
- Часовая экспазіцыя "Ператвораны ў попель".
- Генэалогіка беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны". Да 13 кастрычніка.
- Выставачны праект "Прыгажосць і мода. XIX–XXI стагоддзі". Да 20 кастрычніка.
- Экспазіцыя "Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені". Аўтар праекта А. Палельскі. Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
- Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нявіжскага двара".
- У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Квэст "Палацавыя таямніцы".
- Виртуальныя выставы: "Ператвораны ў попель".
- Генэалогіка беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны", "Нясвіж — здабытак светнай культуры", "Разрушаны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа", "Шэдзёры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»".
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Інфармацыйна-касавы цэнтр

- Экспазіцыя "Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені". Аўтар праекта А. Палельскі. Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
- Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нявіжскага двара".
- У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Квэст "Палацавыя таямніцы".
- Виртуальныя выставы: "Ператвораны ў попель".
- Генэалогіка беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны", "Нясвіж — здабытак светнай культуры", "Разрушаны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа", "Шэдзёры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»".
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Ратуша

- (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)
- Пастаянныя экспазіцыі
- "Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII – 1-й палове XIX ст."
- Калекцыя гадзіннікаў XIX–XX стагоддзяў
- "Культура часу". З фондаў музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: "Безаблічны артэфакт", "Карта сямі каралеўстваў", "Музейны дэтэктыў", "Музейнае расследаванне".
- Культурныя мерапрыемствы: "Прыём у княгіні", "Дзень нараджэння ў ратушы" (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма "Школа шпіёнаў" (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства "Музыка аб музеі" (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма "Выкрутасы" (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"
г. п. Мір, Карэліцкі р-н,
Гродзенская вобл.,
тэл.: 8 01596 36290,
8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
- Квэст "Таямніца двух куфраў". 11 мая ў 15.30.
- Касцюміраваная выстава "Гісторыя ў асобах" Цэнтральнага музея васковых фігур Санкт-Пецярбурга. Да 30 верасня.
- Экспазіцыя "Воіны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку".
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дваіх "Інтрыг Купідона".
- Сямейная квэст-экскурсія "Легенды і паданні Мірскага замка".
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: "Святочная стравя для князя па старадаўнім рэцэпце", "Асаблівае жаночае касцюма XVIII ст.", "Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст.", "Печы з каробкавай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў".

УНП 590201541

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ
г. Віцебск, вул. Леніна, 69,
тэл.: 8 0212 368387 (каса),
сайт: vitebsk-fl.by

- Дню Перамогі прысвячаецца. "ПАКЛОНІМЯ ВЯЛІКІМ ТЫМ ГАДАМ" (6+). Святочны канцэрт да 80-годдзя вызвалення Беларусі. 9 мая ў 17.00.
- Музычна-гульнявая праграма "КАРАМЕЛКА І ГАРОШЫНКА НА КАРЫСКИХ АСТРАВАХ" (3+) у межах праекта "ФІЛАРМОНІЯ – ДЗЕЦЯМ". 12 мая ў 11.00.

УНП 300149385

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8,
тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792,
8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
- Запрашаем аднавіць Дзень Перамогі ў ваенна-гістарычным комплексе "Старая мяжа"! У праграме – інтэрактыўныя пляцоўкі, майстар-класы, віктарыны і шмат іншага.
- Часовая экспазіцыя "Чаканьня памяць...". Сумесны праект з Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.
- Часовая экспазіцыя "Вызваленне Еўропы".
- Часовая экспазіцыя "Адзінай памяці верныя", прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі.
- Часовая экспазіцыя "Музей. Час. Памяць", створаная ў рамках праекта "Адкрытыя фонды".
- У продаж наступілі сертыфікаты на наведванне музея.

Падрабязнасці на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Нярасава, 3,
тэл.: 8 017 2350331,
час працы: серада – нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Міжнародная выстава "Сярызм". Да 26 мая.
- Выстава "Будаваць будучыню, захоўваць мінулае". Да 26 мая.
- Персанальная выстава Ігара Кашкурэвіча "З Вечнасці ў Вечнасць". Да 25 мая.

УНП 192545414

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.
Тэлефоны: 8 017 3970163,
8 025 6677819.

УНП 100817771

Сібір тут!

Дні культуры Новасібірскай вобласці ў Рэспубліцы Беларусь пройдзюць з 23 па 25 мая.

У вечар урачыстага адкрыцця ў Вялікім тэатры разгортніца гала-канцэрт майстроў мастацтваў. Для мінчан і гасцей сталіцы гэта ўнікальная магчымасць пачуць знакамтыя калектывы і найлепшых салістаў самабытнага расійскага рэгіёна.

Акцыя стане яркай падзеяй у развіцці культурных сувязей і створыць спрыяльныя ўмовы для далейшага пашырэння і ўмацавання двухбаковага супрацоўніцтва.

t.me/kultinfra

Карыстаецца створаны ў анлайн-лістаўніку і хочаце папоўніць сваю калекцыю? Прапануем стыкерпак ад "Культуры"! Выказаць эмоцыі вам дапамогуць класікі беларускай літаратуры. Вybірайце самую тралную цытата — і здзіўляйце суразмоўцаў у Telegram!

КУЛЬТУРА
Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Выдавец — рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЦОВА Наталія Васільеўна.
Рэдакцыя газеты "Культура": КУЗНЦОВА Наталія Васільеўна.
Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна.
Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ.
Рэдактар аддзела — Віктар ГАУРЫШ.

Аглядальнікі рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКАЛОВА, Ілья СВЯТЫН, Дзмітр ШЭЙКА, Данііл ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.
Рэдактары літаратурныя — Машей ЗАЙЦАУ, Лілія НАЛІЦКА.
Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797.
Факс: 8 017 3345741.
Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламны адзел: 8 017 2860797.
Падпісанні індэкс: 63875, 638752, 63879.
Ільготныя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %).
Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).
Рознічны кош — па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнасю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдання, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца.
Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 02.05.2024 у 16.00. Замова № 1070. Наклад 3452.
Рэспубліканскае ўнітарнае прапрыетарскае "Выдавечтва Беларускага Дома друку", 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.
© "Культура", 2024.